

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/biuletyn-ipn/41047,Biuletyn-IPN-nr-7-82017.html>
2022-07-07, 18:14

„Biuletyn IPN” nr 7-8/2017

[Wersja elektroniczna numeru w Bibliotece
Cyfrowej IPN](#)

„Biuletyn
IPN” nr
7-8/2017

Główny temat numeru to przeprowadzona w latach 1937–1938 przez NKWD ZSRS w ramach Wielkiego Terroru tzw. operacja polska – jedna z największych, a najmniej znanych zbrodni na Polakach.

Spośród miliona rodaków, którzy w wyniku traktatu ryskiego zawartego w 1921 r. między II Rzeczpospolitą a bolszewicką Rosją znaleźli się za naszą wschodnią granicą, wymordowano być może nawet 200 tysięcy osób. Przywiązani do polskości i katolicyzmu, zostali uznani za szpiegów i sabotażystów, których trzeba zlikwidować.

Zanim doszło do ludobójstwa na mniejszościach narodowych oraz wrogach klasowych (tzw. operacja kułacka) niektórych bezskutecznie próbowano wychować w duchu sowieckim – piszemy m.in. o eksperymencie z powołaniem tzw. Marchlewszczyzny, Polskiego Rejonu Narodowego im. Juliana Marchlewskiego na Ukrainie, który miał być kuźnią nowych kadr przyszłej komunistycznej Polski.

Zbrodnia sowiecka w Winnicy na Ukrainie została, podobnie jak zbrodnia katyńska, odkryta w 1943 r. i nagłośniona przez Niemców.

Z kolei o niezrozliczonych zbrodniach niemieckich mówi autor książki Sprawa Reinefartha.

Borys Sokołow, jeden z zagranicznych autorów numeru (USA, Ukraina, Rosja), specjalizujący się w demaskowaniu nadużyć postsowieckiej polityki historycznej, pisze o przyczynach i skali śmiertelności wśród sowieckich jeńców wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku.

Do numeru dołączono płytę DVD z filmami: Liliany Komorowskiej i Diany Skaya „Ojcu” i Grzegorza Górnego „Marchlewszczyzna”.

Od 28 lipca w sprzedaży w sieci Empik, placówkach Poczty Polskiej oraz w księgarniach IPN w Warszawie.

SPIS TREŚCI

Jarosław Szarek, Prezes IPN – „Nie mogę o tym pisać ani myśleć”

Operacja (anty)polska NKWD

Hiroaki Kuromiya – Wielki Terror w ZSRS 1937–1938

„Operacja polska” 1937–1938 na tle mechanizmów Wielkiego Terroru. Z Nikitą Pietrowem rozmawia Henryk Głębocki

[**Marek Klecel - Ludobójstwo przed wojenną zagładą. „Operacja polska” NKWD**](#)

Marcin Majewski – Operacja „kułacka”. Tajny rozkaz NKWD nr 00447

Jurij Szapował – System więziennie-łagrowy w czasie Wielkiego Terroru

Anna Zechenter – Skrwawiona winnicka ziemia

Szukam prawdy o „podolskim Katyniu” – O pierwszym ujawnionym miejscu zbrodni „operacji polskiej” NKWD z Jerzym Wójcickim, redaktorem naczelnym „Słowa Polskiego” w Winnicy, rozmawia Anna Zechenter

Dawid Zagził – Polscy komuniści: cena zaprzaństwa

Henryk Stroński – Ukarana Marchlewszczyzna

Serhij Kokin – Zbrodniarze z NKWD przed sądem. Przypadek Żytomierza

Polskie rodziny

Anna Czocher – Najważniejszy jest człowiek. Chrzanowscy i Szlenkierowie

Komentarze historyczne

Marcin Jurek – Polskie podziemie niepodległościowe w kinematografii PRL

Borys Sokołow – Ludzie, wojna i matematyka. Sprawa bolszewickich jeńców 1920 roku

Arkadiusz Kutkowski – Śmierć ze znakiem zapytania

Łukasz Sołtysik – Polowanie na ludzi. Zbrodnia lubińska 31 sierpnia 1982 roku

Sylwetki

Adam Hlebowicz – Mohylewianka. Zapiski Marii Jefimow (1912–2006)

Ludzie wolności

Andrzej Grajewski – Nie tylko dysydemtka [Petruška Šustrová]

Rozmowy

Zbrodnie nierozliczone. Heinz Reinefarth i Powstanie Warszawskie. Z dr. Philippem Martim, autorem książki Sprawa Reinefartha, rozmawiają Filip Gańczak i Maciej

Foks

PLIKI DO POBRANIA

[SPIS TREŚCI - Biuletyn IPN nr 7-8/2017 \(pdf, 215.37 KB\) 19.07.2017 10:00](#)